

PRAMENĚ

Ročník XII

JÚN 2014

Cena 0,40 €

Duchu Svätý, daj, aby v Tvojom mene zhromaždená Cirkev bola jednotná srdcom i dušou!

Cirkev, ktorú založil Isus Christos je pokračovateľkou vykupiteľského diela pod vedením Svätého Ducha. Cirkev svoje verejné účinkovanie začala v deň Zoslania Ducha Svätého ohlasovaním Zmŕtvychvstalého Christa vo svete. V deň Zoslania sa začali skutky apoštolské.

Duch Svätý riadi život Cirkvi a ona vedením Ducha účinkuje a rastie. Ducha Svätého posielal Isus Christos, aby zúročoval v hĺbke duší veriacich vykupiteľské dielo a motivoval ich k šíreniu Cirkvi. Všetko, čo Cirkev a kresťanstvo počas dva tisícročného pôsobenia dosiahla, získala silou Ducha, lebo Svätý Duch neustále pracuje v Cirkvi a dodáva jej silu k dosiahnutiu svojho cieľa. Duch nevedie Cirkev na rovných a bezstarostných cestách, ale pomáha jej prekonávať všetky ťažkosti, ktoré prežíva a prežívala aj v minulosti.

Dnešná Cirkev, podobne ako prvotná Cirkev, má svoju silu v tom, že sa necháva viesť Duchom Svätým, Ktorý ju deň čo deň posväčuje. Vnútorne spojenie s Duchom vydáva svedectvo o Zmŕtvychvstalom Christovi podľa Jeho slov: „Keď príde Tešiteľ, Ktorého vám ja pošlem od Otca, Duch pravdy, ktorý vychádza od Otca, ten bude

Duch Svätý - Duch Cirkvi

vydávať o mne svedectvo. Aj vy budete svedčiť, pretože ste od začiatku so mnou“ (Jn 15, 26).

Tam, kde Svätý Duch pôsobí, a ľudia Mu to umožňujú a nekladú prekážky, vytvára duchovnú jednotu a prebúdzajú v nich bratskú lásku, ktorá je predpokladom jednoty a fungovania Cirkvi. Keď chceme vytvoriť jednotu Cirkvi podľa slov, ktoré vyznávame - „...verím v jednu, svätú, všeobecnú a apoštolskú Cirkev...“ (Nicejsko - carihradské vyznanie viery), je potrebné, aby sme v sebe rozvíjali lásku, ktorú Duch pri krste dáva každému. Nie je možné, aby sa niekto modlil za jednotu, a pritom v ňom prevládala egoizmus a nenávisť voči iným. Takýmto ľudom sú adresované slová svätého apoštola Pavla: „**Preto vás napomínam, ja väzeň v Pánovi, aby ste žili, ako je hodné povolania, ktorým ste boli povolaní, so všetkou miernosťou a trpezlivosťou, znášajúc sa navzájom v láske. Usilujte sa zachovať jednotu ducha vo zväzku pokoja**“ (Ef 4, 1 - 3).

Nie je jednoduché zachovať tieto slová, ale nezabúdajme na to, že Duch Svätý prebýva v každom jednom z nás a neustále nám pripomína slová Isusa Christa: „**Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa navzájom milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho všetci spoznajú, že ste moji!**“ (por. Jn 13, 34 - 35).

por. Prot. Mgr. Simon CZAP

Nanebovstúpenie Hospodina nášho Isusa Christa

Isus Christos sa po Svojom slávnom vzkriesení zjavoval v oslávenom tele Svojim učeníkom v priebehu štyridsiatich dní, v Jeruzaleme, na ceste do Emauz, v Galilei, na brehu Genezaretského jazera a inde. Napokon sa im zjavil, keď boli zhromaždení spolu v Jeruzaleme, a „vyviedol ich von až k Betánii, zdvihol ruky a požehnal ich“. A „keď ich žehnal, vzdialil sa od nich a vznášal sa do neba“ (Lk 24, 50 - 51). Takto logicky naplnil a zavŕšil to, čo urobil pre naše spasenie. A teraz už nielen ako Boh a Boží Syn, ale aj ako Bohočlovek „sa posadil popravici Otca“ (Mk 16, 19) a vošiel tak aj s ľudskou prirodzenosťou do slávy, ktorú mal „skôr, ako povstal svet“ (Jn 17, 5).

Pri Christovom nanebovstúpení sa učeníci klaňali svojmu Učiteľovi, Ktorý sa pred ich zrakom vznášal do neba, a následne sa „s veľkou radosťou vrátili do Jeruzalema“ (Lk 24, 52), kde jednýmyselne prebývali „v hornej sieni“ (Sk 1, 13) a „v chráme“ (Lk 24, 53) v očakávaní príchodu Utešiteľa – Svätého Ducha.

Ako učeníci sa v onen deň klaňali Christu, aj my sa Mu máme pokloniť a s vierou a zbožnou bážňou prijať evanjelióvu pravdu o Jeho nanebovstúpení. Navyše sa máme usilovať o očistenie srdca a osvietenie rozumu, aby sme mohli rovnako ako učeníci pocítiť skutočnú radosť z účasti na tejto mimoriadnej spasiteľskej udalosti, pamätajúc, že kedykoľvek slávime sviatok Voznesenia - Vystúpenia

Isusa Christa na nebo, slávime aj počiatok nanebovstúpenia každého veriaceho v Christa, a súčasne aj svojho.

Viera apoštolov bola naplnená presvedčením, že Svojim nanebovstúpením ich milovaný Učiteľ určite otvorí nebeskú bránu pre nich a všetkých, ktorí uveria v Neho, a že im, ktorí ešte stále zostávajú na zemi, pošle iného Utešiteľa – Svätého Ducha, a že napokon, podľa anjelskej predzvesti „tento Isus, Ktorý bol vzatý“ od nich „na nebo, príde takisto“, ako ho „videli do neba odchádzať“ (Sk 1, 11), aby splnil daný im prísľub: „A keď odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a vezmem vás k Sebe ...“ (Jn 14, 3).

Na záver stojí za zmienku to, ako apoštoli očakávali naplnenie prísľubenia Svätého Ducha: „A celý čas boli v chráme, chválili a vebili Boha“ (Lk 24, 53).

Hľa, príklad hodný nasledovania. Zvlášť pre tých, ktorí túžia po blaženom živote s Bohom v nebi. Buďme teda aj my celý čas v chráme, to jest v Christovej Cirkvi, nerozlučne spojení s ňou tou istou vierou, reálne účastní na jej modlitbách a tajinách, súc poslúšní jej ustanoveniam a učeniu života. Veď toto je cesta k nebu, k nášmu osobnému osláveniu, k nášmu Bohu a blaženému životu s Ním. Inej cesty niet!

prot. Vitalij KRASIJ

CHRÁMOVÝ SVIATOK MICHALOVSKÉJ KATEDRÁLY

V nedeľu, 11. mája 2014, michalovská katedrála slávila svoj chrámový sviatok sv. Cyrila a Metoda, ktorý pripadol práve na 4. nedeľu po Pasche – Nedeľu o bezvládnom.

V chráme sa aj napriek nepriaznivému počasiu zišlo v tento sviatočný deň mnoho miestnych veriacich, ale aj veriacich z iných farností. Slávnostnú svätú liturgiu slúžil s duchovnými michalovskej katedrály a hosťami, o. Ivom Ozimaničom a o. Marekom Gubikom, vладыka Juraj.

Vладыka vo svojej kázni hovoril o nedeli bezvládneho, priblížil slová z večerných stichír a Evanjelia a aplikoval tieto slová do dnešnej doby. Na záver kázne vладыka poprial, aby na príhovory svätých katedrálneho chrámu Cyrila a Metoda každý z nás hľadal Božiu tvár, kvôli čomu boli aj poslaní, aby sa každý z nás zahľadel do svojho vnútra, aby sme sa s Christom spriatelili a zjednocovali spoločne s ním vo svätej Eucharistii.

Na záver liturgie po za ambonnej modlitbe bolo posvätené kolivo, pokrm z pšenice, rôznych semien a ovocia s medom na pamiatku zosnulých z našej cirkevnej obce. Po posvätení koliva vладыka ešte všetkým poďakoval za spoločné modlitby a zaprial príjemný sviatočný deň.

autor a foto: Viliam FENCÍK
viac fotografií nájdete na pcomichalovce.orthodox.sk

Vo svetlý sviatok Paschy Christovej pristúpili deti v Pozdišovciach po prvýkrát k sv. Tajine Pokánia

20. apríla 2014 v deň sviatku Christovho Zmŕtvychvstania pristúpili v PCO v Pozdišovciach tri deti k prvej svätej spovedi. Pred zrakmi svojich blízkych, no predovšetkým pred zrakom samotného Boha, sa po prvýkrát pokúsili vyjadriť svoju ľútosť nad hiechmi, ktoré vykonali. Nech im Všemohúci Boh pomáha pri ďalšej etape ich duchovného života a hlavne, aby tento krok nebol akýmsi medzníkom, ktorý ukončuje ich krásny eucharistický život, ale naopak, aby vedeli, že majú len o jednu povinnosť navyše, pokiaľ sa chcú aj naďalej stýkať so svojim milujúcim Bohom.

duchovný otec a veriaci PCO Pozdišovce

PRIJÍMANIE EUCHARISTIE V RANEJ CIRKVI

Do jedného monastiera na ostrove Cyprus raz prišli pútnici a našli tam poslušníka, ktorý sa volal Izidor. Títo návštevníci videli ako tento poslušník neustále plakal a spínal ruky k nebu. Snažili sa ho prehovoriť, aby aspoň na chvíľu prestal, ale on nesúhlasil. „Som veľký hriešnik, - hovoril tento poslušník Izidor, - takého ešte nebolo od Adama až do dnešného dňa“. Pútnici mu na to s pochopením hovorili, že všetci sme hriešnici, veď kto je bez hriechu okrem Boha? „Uverte mi bratia“, - hovoril Izidor, - „ani vo Svätom Písme, ani v Tradícii, ani medzi ľudmi som nenašiel hriešnika, ktorý by mi bol podobný v hriechu, ktorý som urobil. Keď si myslíte, že si sám nahováram, vypočujte si o mojom hriechu a pomodlite sa za mňa. Vo svete som bol ženatý a žil som v heréze Septima Severa. Keď som raz prišiel domov, nenašiel som svoju ženu doma, pochopil som, že išla k susede, aby spolu prijímali Eucharistiu, keďže moja žena bola kresťanka. Hneď som sa tam vybral, aby som jej v tom zabránil. Vbehol som do domu a uvidel som, že žena práve prijala Svätú Eucharistiu. Priskočil som k žene a schmatol som ju za hrdlo, aby som ju prinútil vypluť Sväté Dary. Keď sa mi to podarilo, zdvihol som Eucharistiu a hádzal som s ňou na všetky strany, až nakoniec spadla do blata. V tom momente pred mojimi očami udrel blesk a zobral Eucharistiu z tohto miesta. Keď prešli dva dni, videl som pred sebou celého čierneho spáleného človeka. „Ja aj ty sme odsúdený na rovnaké utrpenie“, - povedal mi tento človek. - „Kto si ty?“ - spýtal som sa ho. „Ja som ten, ktorý udrel Tvorcu všetkého, Hospodina nášho Isusa Christa, po tvári v čase Jeho utrpenia“. - Vidíte, teraz aspoň viete, prečo nemôžem prestať plakať, keď si pomyslím, čo ma čaká za tento hriech, ktorý som vykonal“.

Aj v tomto príklade si môžeme všimnúť jednu zaujímavú vec. Prvotní kresťania prijímali Eucharistiu doma, každý deň. Bolo to kvôli prenasledovaniu, pretože nie vždy sa dalo ísť na liturgiu a prijímať spolu s ostatnými kresťanmi. Preto si veriaci brali Eucharistiu so sebou, aby mohli prijímať každý deň. Nevedeli si totiž predstaviť, žeby zostali, čo i len jediný deň bez Christa.

Nielen v časoch svätých apoštolov, ale aj v nasledujúcich storočiach bolo zvykom prijímať každý deň. Takáto prax bola vo väčšine miestnych cirkví. V severoafrických miestnych pravoslávnych cirkvách bolo zvykom v nedeľu si po prijímaní brať časticu Eucharistie domov. Túto Eucharistiu kresťania prijímali každý deň ráno v čase ranej – utrenej modlitby pred začiatkom svojej práce, aby sa posvätili na celý deň. Tohto domáceho prijímania Eucharistie sa zúčastňovali aj malé deti.

V neskoršom období, kvôli rôznym príčinám, kresťania už neprijímajú každý deň. Prišli k myšlienke, že prijímanie nemôže byť bez dostatočnej prípravy. Už svätý Hyppolit Rímsky v 3. stor. písal na tému: „Je potrebné prijímať každý deň, alebo len v určitý čas?“

V 4. stor. na otázku, ako často treba prijímať, bola cirkevná prax odlišná. V Španielsku a v Ríme sa vo väčšine prípadov prijímalo každý deň. V Egypte bolo ponechané na každého kresťana, ako často bude prijímať zo svojej Eucharistie, ktorú mal doma odloženú. Väčšinou išlo o každodenné prijímanie, alebo každý druhý deň. V Kappadokii bolo prijaté pravidlo prijímať štyrikrát do týždňa, čo môžeme vidieť u svätého Vasilija Veľkého. Obyčajne sa prijímalo v nedeľu, v stredu, v piatok a v sobotu, a tiež, ak na druhý deň pripadol sviatok nejakých mučeníkov. V iných miestnych cirkvách bolo dovolené prijímať raz v mesiaci, v prvú nedeľu v mesiaci, alebo dvanásťkrát do roka. V Sýrskej cirkvi štvrtého storočia svätý Ján Zlatoústý svedčí o tom, že tu väčšina kresťanov prijímala len raz či dvakrát do roka, čo bolo veľmi žalostné a svedčilo o duchovnom úpadku tohto obdobia.

V 5. stor. sa zvyk prijímať každý deň ráno pred jedlom, čoraz viac a viac vytráca zo života bežného kresťana a odchádza do oblasti asketického zápasu života do monastierov a pustovní, kde sa tento zvyk prvotných kresťanov uchovával.

V súčasnosti sledujeme akýsi pokus o návrat do pôvodnej ranokresťanskej praxe častého prijímania Eucharistie, čo je vzhľadom na náročnosť doby, v ktorej žijeme, nevyhnutné pre zdravý duchovný život.

Mgr. Ján PILKO, PhD.

400 ROKOV OD NEÚSPEŠNÉHO POKUSU UZATVORENIA ÚNIE V KRÁSNOBRODSKOM MONASTIERI / I. časť /

Ruiny monastierskeho chrámu v Krásnom Brode, kde v r. 1614 došlo k pokusu uzatvoriť cirkevnú úniu s Rómom.

Tohto roku na sviatok Zoslania Svätého Ducha uplynie 400 rokov od neúspešného pokusu uzatvorenia únie v pravoslávnom monastieri v Krásnom Brode v r. 1614.

Tu, do Krásnobrodského monastiera, sa schádzali pravoslávni duchovní a veriaci zo Slovenska, Zakarpatska a Poľska. Návšteva chrámového sviatku v Krásnobrodskom monastieri, v Máriapovči a na iných miestach, bola aj obohatením spoločenského života a vzájomnej komunikácie pravoslávnych veriacich i duchovných. Niektorí autori píšu, že sa tu vtedy (r. 1614) na chrámový sviatok zišlo okolo 13-tisíc pravoslávnych pútnikov a viacero pravoslávnych kňazov. Nie je ani divné, že jágerský biskup František Barkoczi, po návšteve Papína 22. augusta 1749 prikázal, aby do monastiera v Krásnom Brode putovali len uniati. (por. Zubko, P.: Zemplínski a abovskí uniati v Barkócziho vizitácii, Ružomberok 2013, s. 86). Tieto pútnické miesta boli obľúbené aj u mnohých veriacich latinského obradu. V Krásnom Brode na chrámový sviatok Zoslania Sv. Ducha mal byť vysvätený nový kamenný chrám, ktorý bol postavený na náklady grófa Drugetha. Drugeth ho dal svojho času vypáliť a zachránila sa len zázračná ikona Bohorodičky. Gróf Drugeth, ktorý sa viezol v kočiari, v čase, keď prichádzali procesie do monastiera na chrámový sviatok, splašili sa mu kone, zranil sa, zlomil si ruku a jeho liečenie neprinášalo úspech. Vyliečil sa, až keď mu niekto poradil, že musí dať znovu vybudovať chrám v Krásnom Brode, a tak aj urobil. Úplne to však mohlo byť aj tak, že dal chrám znovu vybudovať, lebo tu plánoval urobiť centrum pre jezuitov k latinizácii pravoslávnych poddaných na svojich majetkoch. V r. 1614 užhorodskom a humenskom panstve mal 170 pravoslávnych duchovných. Drugeth sa už v r. 1612 obrátil na latinského biskupa v Premyšli Stanislava Siečinského a ten mu poslal (pravdepodobne už v r. 1613) uniatského biskupa Atanáza Krupeckého. Sám Juraj Drugeth, predtým horlivý protestant, sa v r. 1609 vrátil z protestantizmu späť ku katolíckej viere a na jeho majetkoch sa započala horlivá rekatolizačná činnosť. Humenné, ako centrum reformácie, sa za krátku dobu pôsobením jezuitov a podporou Drugethových stalo ohniskom rekatolicizácie. S menom Juraja Drugetha sa spájajú aj prvé pokusy presvedčiť sľubmi a privilégiami pravoslávnych duchovných, aby prijali úniu a prešli pod jurisdikciu Ríma. Túto príležitosť chceli využiť

nepriatelia Pravoslavia na pritiahnutie pravoslávneho ľudu do západnej latinskej cirkvi cez úniu. Sám uniatský historik píše, že na konci 16. stor. katolícka maďarská šľachta sa usilovala pomocou rôznych reholí „zatiahnúť celé Zakarpatsko do rímskeho katolicizmu, čo sa však nepodarilo“ (Narysi istorii cerkvi Zakarpat'ja, s. 23) Neboli to iba jezuiti, ktorí preťahovali z protestantov a tiež pravoslávnych na katolicizmus, ale aj ostatné rehole na Slovensku. Pravoslávni veriaci sa tomu bránili. Nedali sa nalákať na sladké reči západných misionárov. Preto sa rozhodli latiníci na nárazové akcie. Vždy im v tom pomáhal politický tlak feudálov.

Humenský gróf Juraj Drugeth, ktorý sa s pomocou kardinála Pázmániho, prímasa uhorského a iných, zmenil z protestanta na horlivého katolíka, chcel na svojom panstve priviesť aj iných do latinskej cirkvi. Na podnet kardinála Pázmániho založil v Humennom Juraj Drugeth de Homonnay jezuitské kolégium, ktoré malo za úlohu likvidovať protestantizmus aj Pravoslavia. Chcel sa zavrhať kardinálovi aj cisárovi, preto sa fanatik Juraj Drugeth prihlásil ku kampani získať pravoslávnych do únie, a tak by už neboli podriadení pravoslávneho konštantínopolskému patriarchovi, ale by uznali jurisdikciu rímskeho pápeža. Mala im byť zachovaná byzantská východná, cyrilometodská liturgia, východný obrad.

Prvý pokus sa uskutočnil v Poľsku pri Brestskej únii v r. 1596. Juraj Drugeth sa rozhodol uskutočniť takúto akciu aj na svojom panstve v spolupráci s jezuitami a latinskými cirkevnými predstaviteľmi. Ťažké podmienky, v ktorých žili pravoslávni duchovní a veriaci, zľahčovali túto akciu zjednotenia pravoslávnych s latinskou cirkvou. Drugeth spolu s jezuitmi presvedčoval pravoslávnych duchovných o potrebe a výhodách spojenia pravoslávnej Cirkvi s katolíckou. O únii jednali taktiež s vtedajším mukačevským pravoslávny biskupom, avšak neúspešne. Príčinou tohto neúspechu mohla byť aj obava biskupa pred protestantským pánom mukačevského panstva, píše Ivan Pop v „Malé dejiny Rusinov“ (Bratislava 2010, s. 30). Preto prvý pokus obmedzili na pravoslávnych humenského a užského panstva Drugethových.

Drugeth pravoslávny duchovným sľuboval sociálne zrovnoprávnenie s katolíckymi duchovnými. Počas niekoľkých mesiacov sa podarilo biskupovi Krupeckému a jeho pomocníkom z radov jezuitov získať niektorých pravoslávnych duchovných (por. Ivan Pop. Tamže, s. 30 - 31). Lenže misia sa nevydarila, aj keď zmenili nepriatelia Pravoslavia metódu presvedčovania, lebo pravoslávni duchovní a veriaci sa tomu bránili. Boli tu veľké plány pre misijné pôsobenie jezuitov na našom území. Pozvali tu biskupa Krupeckého, ktorý tu prišiel v r. 1613 aj s dvoma jezuitami a spolu s feudálom Drugethom sľubmi aj hrozbami presvedčali pravoslávnych duchovných. Keď sa chystala vysviacka nového monastierskeho chrámu v Krásnom Brode, dohodli sa, že nepozvú zákonitého pravoslávneho biskupa z Mukačeva Sergeja (1600 - 1619), ktorý žil v tom čase v monastieri na Černečej hore. Sám uniatský biskup Atanáž Krupecký (Alexander) bol rodom z Litvy, z rodiny latinského obradu, vysvätený kyjevským metropolitom Ipatijom Pocejom v r. 1610. Krupecký tu prišiel z Premyšľa, kde bol ustanovený za biskupa poľským kráľom Žigmundom III. po smrti pravoslávneho premyšlskeho biskupa Michala Kapisenského. Prišiel tu proti vôli pravoslávneho mukačevského biskupa Sergeja. Krupecký tu prišiel v r. 1613, len „niekoľko mesiacov pred sviatkom Zoslania Svätého Ducha“ (por. Ivan Pop, tamže s. 30), a to ukazuje, že akcia bola dopredu pripravená.

pokračovanie na str. 5.

Kopia čudotvornej ikony Bohorodičky uložená v pravoslávnom chráme v Krásnom Brode. Pri vypálení monastierskeho chrámu, ktorý vyhorel do tla, sa zachoval iba originál tejto ikony, ktorý je teraz na neznámom mieste.

pomoc im prišlo vojsko grófa Drugetha. Túto udalosť opisuje kniha „Ternista doroha do jednosti, do 350 ričča Užhorodskoi uniji“, vydaná v Užhorode v r. 1995 (por. s. 61). „Vzburení veriaci bili biskupa aj jeho prívržencov palicami. K incidentu, ktorý vyprovokoval biskup Krupecký a jezuiti pokusom zavedenia únie, ktorú chceli pravdepodobne vyhlásiť v úzkom kruhu jej iniciátorov, ktorých malo chrániť vojsko Drugetha, došlo v predvečer sviatku Zoslania Sv. Ducha.

Gréckokatolícky biskup Dr. Vasil Hopko o tom píše: „Kohda peremyšlskij jepiskop Krupeckij posetil našu storonu, to v krasnobrodskom monastyri, posli jeho propovidi o uniji,

Aj keď sa robila príprava a presvedčanie duchovných, zabudlo sa na veriacich, preto bol tento pokus neúspešný a stroskotal. Duchovných ani veriacich sa na odpuste Zoslania Sv. Ducha v Krásnom Brode (r. 1614) nepodarilo získať k únii. Vďaka odporcom únie, pravoslávny kňazom a veriacim sa podarilo vyhnúť aj biskupa Krupeckého a jeho prívržencov. Veriaci vedeli, o čo ide biskupovi Krupeckému a s akým zámerom tu prišiel, preto sa aj vzbúrili. K vzbure došlo počas liturgie a len - len, že sa Krupecký so svojimi stúpenkami zachránili. Na

majže zabili jeho, jedva spas svoju žižň“ (Greko-katolíčeskaja cerkov 1646 - 1946, Prešov 1946, s. 31 - 32). Z toho vidieť, ako píše aj biskup Vasil Hopko, že incident vyprovokoval uniatský biskup Krupecký svojou kázňou o únii. Veriaci sa vzbúrili počas jeho kázne, úniu nemali radi a nechceli ju. Mysleli, že títo pravoslávni duchovní a veriaci sú až tak nevedomelí, že nezbadajú, že tam nie je všetko s kostolným poriadkom, že v pravoslávnom krásnobrodskom monastieri nie je ich zákonný pravoslávny biskup Sergej z Mukačeva, ale nezákonný uniatský biskup Krupecký z Premyšľa, ktorý má vysvätiť novopostavený chrám a začína im kázať o únii. Už táto skutočnosť je nemorálna a nečestná. Veď títo pravoslávni, duchovní a veriaci mali tiež svoj rozum, slobodnú vôľu a pravoslávnu vieru. Čo si dovoľovali a mysleli uniatský biskup Krupecký, jezuiti, Drugeth a spol.? Ako vidieť, že nemali pravoslávnych vôbec za nič. Tak ako o pravoslávnych toho času napísal aj Jonáš Záborský: „Bývali i telesne trestaní, palicovaní, ako vidno z diplomu Leopoldovho od 23. aug. 1662. Katolíci i Kalvíni stíhali jich...; nakladali i ruskému ľudu jarmo ťažké“. Podľa „dekretu Karla VI. od 13. aug. 1720 poslo tak ďaleko, že nie len za bezprávnych robotujúcich a platiacich sedliakov boli považovaní popovia, než synovia jich, boli predávaní ako otroci alebo hoviadka“ (Letopis Matice slov. VII.2, 1870, 11 - 15). Tak Isus Christos nekonal, ani Evanjelium nás takto neučí. Pravoslávni duchovní a veriaci tu pod Karpatami už vedeli všetko, čo si uniatski biskupi po Brestskej únii z r. 1595 dovoľovali a robili s pravoslávny duchovnými a veriacimi na Ukrajine. To ešte aj dnes, keď niektorí píše o tejto nemilej a násilnej udalosti, ktorú chceli spáchať na pravoslávnych Rusínoch a Slovákoch, to akoby títo neboli schopní o ničom uvažovať a rozhodovať, čo práve v Krásnom Brode ukázali, že nie je pravdou. Prívržencov únie, biskupa, mníchov a duchovných aj nabili. Ako píše niektorí, že ich prepadli kyjakmi, palicami, biskupa Krupeckého zranili a tak sa im tú úniu nepodarilo uzatvoriť, ale len oddialiť. Čo tiež treba pripomenúť, pravoslávna Mukačevská eparchia vždy bola jurisdikčne pod správou Konštantínopola, a nikdy nie pod jurisdikciou Ríma.

Prot. ThDr. Štefan HORKAJ

Vo Viedni odovzdali ďalší kostol Srbskej Pravoslávnej Cirkvi

O odovzdávaní rímskokatolíckych chrámov vo viedenskej arcidiecéze rôznym pravoslávny jurisdikciám sme už v našom mesačníku písali skôr.

Aj 27. mája 2014 sa vo Viedni uskutočnilo slávnostné odovzdanie kľúčov ďalšieho rímskokatolíckeho chrámu, tentoraz kostola Neulerchenfelder. Akt darovania chrámu Srbskej Pravoslávnej Cirkvi dokonali viedenský arcibiskup, kardinál Christoph Schönborn. Pravoslávnu stranu reprezentovali - biskup bačský Irenej, biskup kruševacký Dávid, biskup požarecký Ignatij a novovybraný správca rakúsko - švajčiarskej eparchie biskup Andrej. Prítomný bol takisto rakúsky metropolita Arsenij z jurisdikcie Ekumenického Patriarchátu, ktorý predsedá Biskupskej konferencii pravoslávnych biskupov v Rakúsku.

Vo svojom príhovore kardinál Schönborn spomenul, že v niektorých častiach Viedne počet rímskych katolíkov výrazne poklesol, pričom počet pravoslávnych vzrástol, a pre miestnu rímskokatolícku cirkev je dôležité zachovanie kresťanstva v tomto kraji, a preto tiež týmto spôsobom s radosťou pomáhajú pravoslávny v dušpastierskej práci.

Bačský biskup Irenej, doterajší administrátor srbskej rakúsko - švajčiarskej eparchie, vyjadril veľkú vďačnosť slovami: „Dostali sme neoceniteľný dar, ktorý bude slúžiť na

slávu Božiu a spasenie mnohých, ktorí sa budú modliť v tomto chráme“. Následne pravoslávny hierarcha daroval kardinálovi Schönbornovi ikonu Bohorodičky a známy obraz Bieleho Anjela, ktorého freska sa nachádza v monastieri Mileševa. Na záver bola prednesená modlitba Otčenáš v srbskom a nemeckom jazyku.

Na základe cerkiew.pl, spc.rs.
- nikodim

... NIET INÉHO MENA

V týchto dňoch, keď Cirkev číta knihu Skutkov apoštolských, môžeme byť nanovo účastní samého počiatku kresťanskej histórie. Apoštoli vychádzajú so svojim kázaním a smelo zvestujú – ISUS, TEN UKRIŽOVANÝ, VSTAL ZMŔTVÝCH, ON JE HOSPODIN, SUDCA I SPASITEĽ. VŠETCI – ŽIDIA AJ POHANIA – SA MUSIA K NEMU OBRÁTIŤ, ABY DOSIAHLI VEČNÚ SPÁSU.

Apoštoli neohlasujú Christa ateistom, neveriacim – veď židia

mali starú uznávanú monoteistickú tradíciu, ktorú si udržali počas storočí tvrdej výchovy a skúšok, a pohanovia – tí zas mali množstvo bohov. Nakoniec, niektorí filozofi hovorili, že pod ich maskami možno vidieť jednu a tú istú božskú podstatu. Apoštoli prichádzajú so svojim kázaním k ľuďom, ktorí majú svoje náboženstvo.

Nemuseli svojim súčasníkom dokazovať, že nadprirodzenosť je skutočnosťou. Pre ľudí tamtej doby a následných epoch to bolo tak reálne, ako skutočnosť prehánajúceho sa vetra či oblakov na oblohe. V tom čase, tak ako aj teraz, bolo nadmieru učiteľov, náboženských škôl a tradícií, i ľudí, tak či onak spôsobných komunikovať s nadprirodzeným svetom. Ale apoštoli ohlasovali Isusa nie ako jedného z duchovných učiteľov, ktorý založil nejakú školu – filozofickú tradíciu. ONI OHLASovali CHRISTA AKO JEDINÚ CESTU SPÁSY. Evanjelium nám predkladá Jeho slová: „JA SOM CESTA, PRAVDA I ŽIVOT; NIKTO NEPRICHÁDZA K OTCOVI NEŽ SKRZE MŇA“ (por. Jn 14, 6), a apoštoli podávajú ďalej: „NIET INÉHO MENA POD NEBOM, DANÉHO ĽUĐOM, V KTOROM BY SME MALI BYŤ SPASENÍ“ (Sk 4, 12).

AK PRIJÍMATE CHRISTA, JE SAMOZREJMÉ, ŽE SA ZRIEKATE INÝCH BOHOV

Pre pohanov to bola novinka., mohli vidieť niektoré paralely medzi svojimi mysterióznymi kultami a kresťanstvom, no jeden rozdiel priam bil do očí. V pohanstve mohli byť zasvätení do mystérií rozličných božstiev, a čím viac tým lepšie. Apoštolská viera však niesla exkluzívny charakter – Ak prijímate Christa, je samozrejmé, že sa zriekate iných bohov. To nebolo pohanom celkom jasné, a žiaľ, často to nie je jasné ani našim súčasníkom.

Mnohým sa zdá omnoho rozumnejšou pozíciou, ktorá sa nazýva „náboženským pluralizmom“, hovoriacim povedzme, že všetky náboženstvá (dajme tomu s výnimkou otvoreného satanizmu), tak či onak nejakou vedú k pravde a spáse, a deliť ich na pravé či falošné, by sa javilo ako príznak obmedzenosti a fanatizmu. No musíme priznať, že apoštoli takú pozíciu nepoznali. AKÝ ZMYSEL BY POTOM MALA ICH SNAHA OBRÁTIŤ ĽUDÍ K VIERE V CHRISTA, PRETRPIAC PŘI TOM PRENASLEDOVANIE, MUČENIE, AK BY NÁBO-

ŽENSTVO, VIERA, KTOROU TÍTO ĽUDIA ŽILI, NEBOLI NIČÍM HORŠIE? Prečo potom „náboženského pluralizmu“ sa pridriavajú mnohí naši súčasníci? Dôvodov je niekoľko, a dokonca na prvý pohľad vyzerajú dosť hodnoverne. Zvážme ich po poriadku.

Hovoria nám, že ľudia v stredoveku, na dedine, dokonca v meste, mohli prežiť svoj život a nevidieť žiadneho inoverca. Ani na um im neprišlo, že vyznávať Boha možno aj nejakou inak. My dnes žijeme v globálnom svete a máme vynikajúce vedomosti o mnohých iných náboženstvách a kultúrach., o tom, že ľudia môžu všemožnými spôsobmi budovať svoj vzťah s nadprirodzenom, a v tejto situácii je náboženský pluralizmus najrozumnejšou pozíciou.

Ale aj apoštoli žili v pluralitnej spoločnosti Rímskeho impéria a okrem toho, v tej dobe kresťanstvo vôbec nezastávalo pozíciu svetového náboženstva, a predsa sa nedali siahnuť týmto prúdom myslenia...

REŠPEKTOVAŤ ĽUDÍ A PRIJÍMAŤ ICH VIERU SÚ DVE RÔZNE VECI

Hovoria nám, že musíme rešpektovať ľudí vyznávajúcich iné náboženstvo a je to skutočne férová požiadavka. Je samozrejmosťou, že by sme sa mali s láskou a úctou správať voči svojim bližným – bratom vo viere, inoverným, či neveriacim. NO REŠPEKTOVAŤ ĽUDÍ A PRIJÍMAŤ ICH VIERU, SÚHLASIŤ S ŇOU, SÚ ÚPLNE ROZLIČNÉ VECI. Veď ani sami zástancovia „náboženského pluralizmu“ sa nezhodujú s tradičným kresťanským učením, čo ešte neznamená, že sa zle správajú ku kresťanom ako k ľuďom. Láaska a úcta k druhému človeku nepotrebuje nutnú zhodu vo všetkom, takisto ako aj nesúhlas nemusí viesť k nepriateľstvu.

ĽUDIA, KTORÍ SA DOMNIEVAJÚ, ŽE JE JEDNO AKO SA KLAŇAŤ BOHU, NAKONIEC SA MU NEKLAŇAJÚ NIJAK

Navyše, paradoxom pluralizmu vo viere ako takého, ktorý chce vytvárať jednotu medzi všetkými, je, že sa nezhoduje s nikým, a v snahe byť vlastným pre všetky náboženské tradície, stáva sa cudzí každému. Ľudia, ktorí sa domnievajú, že je jedno ako vyznávajú Boha, ako sa Mu klaňajú, nakoniec Ho nevyznávajú nijako.

Ďalším faktorom, ktorý podnecuje náboženskú pluralitu – je presvedčenie, že výnimočná pozícia Evanjelia je príčinou konfliktov, náboženských vojen, prenasledovania heretikov a pod. Ako príklad kresťanskému svetu sa stavia kultúra hinduizmu, kde je množstvo rôznych škôl, praktík, ktoré koexistujú vedľa seba. Inokedy sa za príklad „mierovej“ relígie ukazuje na budhizmus. Obidva tieto príklady však iba svedčia o nedostatočnej znalosti problému. Žiaľbohu, India bola a do istej miery stále je arénou záruvých spoločenských a kastových konfliktov, v ktorých sa hinduisti javia o nič menej bojovnými a neznašanliví ako ktokoľvek iní. História budhizmu pozná aj náboženské vojny a prenasledovanie inoverných, a dokonca do našich dní na Barme pretrvávajú krvavý konflikt pod budhistickými štandardami. Samozrejme, príčina tohto zla je skazené ľudské srdce. Absencia dogiem a náboženská benevolentnosť nerobí ľudí viac tolerantnými a pokojamilovnými.

Čo je však najdôležitejšie, v čom sa „náboženský pluralizmus“ rozchádza s kresťanstvom, a nielen s ním, je vzťah k pravde. V kresťanstve je odpoveď na otázku, ktorej sa pluralizmus vyhýba – a to je otázka pravdy.

pokračovanie na str. 7.

dokončenie zo str. 6.

Za náboženským pluralizmom stojí akýsi zahmlený ateizmus – náboženské tradície sú ničím iným ako snahou nájsť nejaký zmysel, útechu, nádej v chaotickom a nezmyselnom svete. Ich hodnota je v ich psychoterapeutickom či spoločenskom efekte. Zbytočne sa potom dohadovať aká cesta „skutočne vedie k spaseniu“, keď sa vychádza z pozície, že žiadneho spasenia niet, ... zakopať a lopúchy nech rastú – i to všetko...

APOŠTOLI VŠAK OHLASUJÚ, ŽE SPÁSA JE SKUTOČNÁ. CHRISTOS REÁLNE, FYZICKY VSTAL ZMŔTVÝCH A POZÝVA NÁS K VEČNÉMU ŽIVOTU, ktorý dokážeme nájsť cez pokánie a vieru, alebo ho odmietneme svojou nevierou a zatvrdilosťou., zvestujú absolútne reálne veci – skutočnejšie než čokoľvek iné.

CHRISTOS JE SKUTOČNE TÝM, ZA KOHO SA VYHLASOVAL – SYN BOŽÍ, HOSPODIN, SUDCA I SPASITEĽ

Christos je skutočne Tým, za koho sa vyhlasoval – Boh, Hospodin, Sudca i Spasiteľ. V ňom nájdeme nielen Posla Pravdy, či Učiteľa Pravdy – my v ňom stretávame Pravdu Samú. A tu je potom nezmyslom hovoriť o „rôznych cestách k pravde“, kedy Sama Pravda zostúpila na zem a čaká na moju a vašu odpoveď. Nezmyslom je hovoriť o „rozličných cestách k spáse“, kedy Samo Spasenie prišlo k nám a ponúka sa nám, len aby sme Ho prijali.

Сергей Худиев, НЕТ ДРУГОГО ИМЕНИ
preklad jerej Dušan N. Tomko

PATRIARCHA BARTOLOMEJ VO SVÄTEJ ZEMI

23. mája 2014 začala oficiálna návšteva konštantínopolského patriarchu Bartolomeja v Jeruzalemskom Patriarcháte. Konštantínopolského prvohierarchu sprevádzala početná delegácia konštantínopolskej Cirkvi, medzi inými, prvý hierarcha gréckej Cirkvi v Amerike, arcibiskup Dimitrij, metropolita parížsky a Západnej Európy Emanuel a taliansky metropolita Genadij.

Večer prvého dňa, po oficiálnom privítaní na letisku jeruzalemským patriarchom Teofilom III. a miestnymi diplomatmi, sa delegácia z Konštantínopola presunula do Baziliky Zmŕtvychvstania v Jeruzaleme, kde bola slúžená krátka doxológia.

Nasledujúci deň, v sobotu 24. mája, navštívil patriarcha Bartolomej Baziliku Narodenia Christovho v Betleheme. V nedeľu, 25. mája, kedy sme si v liturgickom kalendári pripomenuli Uzdravenie slepého od narodenia, konštantínopolský patriarcha Bartolomej, spolu s jeruzalemským patriarchom Teofilom, slúžil slávnostnú liturgiu v Chráme Christovho Zmŕtvychvstania za hojnej účasti biskupov, kňazov, diakonov i veriach.

V popoludňajších hodinách toho istého dňa sa uskutočnilo stretnutie patriarchov Bartolomeja a Teofila s hlavou rímskokatolíckej cirkvi – rímskym pápežom Františkom, ktorý v týchto dňoch takisto prebýval s oficiálnou vizitou v Jordánsku, Palestíne a Izraeli. Toto stretnutie malo pripomenúť 50. výročie stretnutia patriarchu konštantínopolského Athenagoras a rímskym pápežom Pavlom VI., ktoré sa takisto uskutočnilo vo Svätej Zemi.

Tohtoročné stretnutie začalo súkromným rozhovorom v letnej rezidencii jeruzalemského patriarchu a podpísaním spoločnej deklarácie pápeža Františka a patriarchu Bartolomeja. Neskôr sa predstavitelia konštantínopolskej Cirkvi a rímskokatolíckej cirkvi spoločne poklonili miestu ukrižovania Spasiteľa na Golgote a Hrobu Hospodinovmu. Túto časť ekumenického stretnutia, ktorého sa zúčastnili aj predstavitelia ďalších kresťanských cirkví, otvoril svojím príhovorom patriarcha jeruzalemský Teofil, pokračovali čítania Evanjelia v gréčtine a latinčine, po ktorých sa prihovoril patriarcha Bartolomej i pápež František.

Hlavnou témou arcipastierskeho slova patriarchu Bartolomeja bola nádej a radosť prameniaca z víťazstva nad smr-

ťou a zlom, ktoré sa dokonalo práve v Christovom Hrobe, o ktorom ako prvé počuli ženy – myronosice, ktoré s láskou a vernosťou prišli namastiť telo Vykupiteľa, čo sa ukázalo zbytočným, keď sa ono ukázalo nepodliehajúcim rozkladu. Prvý hierarcha konštantínopolskej Cirkvi taktiež poznamenal, že smrť a Christovo zmŕtvychvstanie poukazujú na fakt, že história sa nedá „naprogramovať“ – lebo nepatrí človeku, ale Bohu. Vtedy tiež, privälili k hrobu kameň a postavili stráž... Márne sú dlhodobé stratégie mocných tohto sveta, v konečnom dôsledku sa stále ukazujú ako závislé od Božieho plánu a Jeho vôle. Každé úsilie súčasnej spoločnosti, nezávisle vytvárať vlastnú budúcnosť bez Boha, je len výsledkom márnosti, domýšľavosti a pýchy. V poslednej časti svojho príhovoru sa patriarcha odvolal k tomuto ekumenickému stretnutiu. Poznamenal, že všetci kresťania – bez ohľadu na to, k akej cirkvi patria, musia svedčiť a dávať príklad v láske ostatným ľuďom.

Nakoniec sa obaja predstavitelia oboch cirkví pomodlili slovami modlitby „Otče náš“, patriarcha Bartolomej grécky a pápež František latinsky.

Posledný deň návštevy vo Svätej Zemi navštívil patriarcha Inštitút Yad Vashem, kde sa modlil za obeť holokaustu a následne sa stretol s predstaviteľmi Izraela - premiérom Benjaminom Nethanyahu a prezidentom Shymonom Peresom. V popoludňajších hodinách sa patriarcha Bartolomej presunul do Ramallahu, kde sa stretol s prezidentom Palestínskej Autonomie, Mahmudom Abbasom.

Na základe: cerkiew.pl
- nikodim

VLADYKA JURAJ NA STRETNUTÍ PRAVOSLÁVNO – KATOLÍCKEHO FÓRA V MINSKU

Dňa 2. júna 2014 začalo v Minsku (Bielorusko) stretnutie IV. Európskeho pravoslávno – katolíckeho fóra, ktorého sa zúčastnil aj Vysokopreosviatený vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko – košický.

Európske pravoslávno – katolícke fórum pôsobí od r. 2008. Bolo založené z iniciatívy rímskokatolíckeho ostrihomsko – budapeštianskeho arcibiskupa, kardinála Petra Erdő a pravoslávneho biskupa viedenského a Rakúska Ilariona (Alfejeva), súčasného metropolitu volokolamského a predsedu Oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského Patriarchátu. Predchádzajúce stretnutia Fóra v Tridante, na Rodose a v Lisabone boli posvätené otázkam rodiny, vzájomných vzťahov Cirkvi a štátu, či problémom ekonomickej krízy a chudoby. Tohtoročné stretnutie bolo venované téme - Náboženský a kultúrny pluralizmus: výzvy kresťanským cirkvám v Európe.

V utorok, 3. júna, prijal účastníkov Fóra – pravoslávnych i katolíckych hierarchov a teológov z 22 krajín Európy bieloruský prezident A. G. Lukašenko. Zo strany účastníkov Fóra prezidenta Bieloruska pozdravili patriarší exarcha

celého Bieloruska a minský a slucký metropolita Pavel, metropolita sasimský Genadij z Konštantínopolského patriarchátu a srdečné posol-

stvo Jeho Svätosti patriarchu moskovského a celej Rusi Kyrila prezidentovi odovzdal volokolamský metropolita Ilarion. Za rímskokatolícku stranu vystúpili - ostrihomsko – budapeštiansky arcibiskup, kardinál Erdő, arcibiskup minsko – mohylevský Tadeusz Kondrusewicz, arcibiskup grandský kardinál Matinés a apoštolský nuncius v Bielorusku Claudio Gugerotti.

V stredu, 4 júna, vладыka Juraj spoluslúžil sv. liturgiu v minskom chráme Pokrovu Presvätej Bohorodičky v Krupcach. Liturgii predsedal metropolita volokolamský Ilarion z Ruskej Pravoslávnej Cirkvi a spoluslúžil taktiež biskup Siluán, spravujúci farnosť Rumunskej Pravoslávnej Cirkvi v Taliansku.

Po príhovore vладыka Ilariona odovzdal vладыka Juraj prítomným pozdrav a požehnanie Blaženejšieho Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých zemí a Slovenska, podčiarknúc, že „je pre našu miestnu Cirkev veľkou radosťou byť účastný tejto slávnosti, v jednote pri svätom Prestole, kde sme svedčili, že sme jednou

Christovou Cirkvou“. Vладыka tiež poďakoval za veľký dar Michalovsko – košickej eparchie. S požehnaním metropolitu minského a sluckého Pavla, patriaršieho exarchu v Bielorusku, bola našej eparchie darovaná časťica mošči sv. blahovernej kňažnej Sofie Sluckej, ktorá bola veľkou ochrankyňou pravoslávnych chrámov a pravoslávneho národa pred prenasledovaním zo strany uniatov.

Pokrovský chrám v Krupcach bol postavený na mieste, kde sa v r. 1612 práve na sviatok Pokrovu Presvätej Bohorodičky zjavila čudotvorná Krupecká ikona Matky Božej. Našli ju mníši Vilenského monastiera Sv. Ducha, ktorí prišli do minského kraja na prosbu pravoslávnych veriacich, aby pomohli obnoviť sväté Pravoslávie, ktoré si v tomto čase zavádzania únie pretrpelo od uniatov veľmi veľa prenasledovaní.

Spracované na základe internetových správ Oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského Patriarchátu

- nikodim